

Selecție, note și studiu introductiv de
DAN DUNGACIU

„WE THE PEOPLE...”

*discursurile istorice
ale lui Donald Trump*

Cuprins

Notă asupra ediției.....	9
„Viitorul aparține patrioților...” sau „revoluția conservatoare” a lui Donald Trump	11
„America nu mai este respectată de nimeni!” <i>Discursul de anunțare a candidaturii la alegerile prezidențiale – Trump Tower, New York, 16 iunie 2015</i>	55
„A venit timpul să scuturăm rugina de pe politica externă a Americii” <i>Discursul lui Donald Trump privind politica externă, 28 aprilie 2016.....</i>	62
„Americanismul, nu globalismul, va fi credo-ul nostrum!” <i>Discursul de acceptare a candidaturii la Convenția Națională Republicană, Cleveland, Ohio, 21 iulie 2016</i>	79
„Trebuie să ne revendicăm destinul țării noastre și să visăm la lucruri mari, îndrăznețe și curajoase” <i>Discursul de victorie din noaptea alegerilor – New York City, 8-9 noiembrie 2016</i>	96
„Nu încercăm să impunem modul nostru de viață nimănui, ci mai degrabă să-l lăsăm să strălucească ca un exemplu pe care toată lumea să-l urmeze” <i>Discursul inaugural al președintelui, Washington, D.C., 20 ianuarie 2017.....</i>	103

- „Orientul Mijlociu trebuie să devină din ce în ce mai mult unul dintre marile centre globale de comerț și oportunități”
Discurs la Summitul Arabo-islamic-American – Riyadh, Arabia Saudită, 21 mai 2017109
- „Mă angajez personal să ajut israelienii și palestinienii să ajungă la un acord de pace”
Discursul președintelui Donald Trump la Muzeul Israelului, Ierusalim, 23 mai 2017122
- „Istoria Poloniei este povestea unui popor care nu și-a pierdut niciodată speranța, care nu a fost niciodată înfrânt și care nu a uitat niciodată cine este”
Discursul Președintelui Trump „Către poporul polonez”, Piața Krasiniski, Varșovia, 6 iulie 2017.....131
- „În America, nu căutăm să impunem modul nostru de viață nimănui, ci mai degrabă să-l lăsăm să strălucească ca un exemplu pentru toți”
Discursul președintelui Donald Trump la cea de-a 72-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, 19 septembrie 2017147
- „Astăzi, recunoaștem în sfârșit ceea ce este evident: că Ierusalimul este capitala Israelului”
Declarația președintelui Trump despre statutul Ierusalimului, Casa Alba, 6 decembrie 2017.....165
- „Această strategie este ghidată de un realism principial - recunoaște rolul central al puterii în politica internațională”
Prezentare a Strategiei Naționale de Securitate, 18 decembrie 2017171

- „Atâta timp cât suntem mândri de cine suntem și de ceea ce luptăm, nu există nimic ce nu putem realiza”
Discursul privind starea Uniunii, Capitoliul SUA, Washington, D.C., 30 ianuarie 2018176
- „Nu vom ceda niciodată suveranitatea Americii unei birocrații globale nealese și care nu răspunde în fața nimănui”
Discursul președintelui Trump la cea de-a 73-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, New York, 25 septembrie 2018197
- „Țara noastră este plină de viață, iar economia noastră prosperă ca niciodată”
Discursul privind starea națiunii, Capitoliul SUA, Washington, D.C., 5 februarie 2019212
- „Astăzi, în timp ce stăm împreună pe acest pământ sacru, ne angajăm ca națiunile noastre să fie pentru totdeauna puternice și unite”
Discursul la comemorarea debarcării Aliaților în cel de-al Doilea Război Mondial (A 75-a aniversare a Zilei Z), Normandia, Franța, 6 iunie 2019234
- „Viitorul nu aparține globaliștilor, ci patrioților”
Discurs la cea de-a 74-a sesiune a Adunării Generale a Națiunilor Unite, 25 septembrie 2019243
- „Oamenii sunt inima țării noastre, visurile lor sunt sufletul țării noastre, iar dragostea lor este ceea ce alimentează și susține țara noastră”
Discursul privind starea națiunii, Capitoliul SUA, Washington, D.C., 4 februarie 2020259

- „Această revoluție culturală de stânga (cancel culture) are ca scop răsturnarea Revoluției Americane”
Discursul președintelui Trump la celebrarea focurilor de artificii de la Mount Rushmore, Dakota de Sud, 4 iulie 2020287
- „Trebuie să tragem la răspundere națiunea care a dezlănțuit această plagă asupra lumii: China”
Discurs la Adunarea Generală a Națiunilor Unite – cea de-a 75-a sesiune, 22 septembrie 2020.....305
- „Vreau să fiu foarte clar. Condamn fără echivoc violența pe care am văzut-o săptămâna trecută”
Declarație privind violențele de la Capitoliu, 13 ianuarie 2021311
- „La sfârșitul mandatului meu ca al 45-lea președinte al Statelor Unite, stau în fața dumneavoastră cu mândrie pentru ceea ce am realizat împreună”
Discurs final în calitate de președinte al Statelor Unite la sfârșitul primului său mandat, 19 ianuarie 2021316
- „Am fost salvat de Dumnezeu pentru a face America măreață din nou”
Al doilea discurs inaugural la Casa Albă, U.S. Capitoliu, Washington, D.C, 20 ianuarie 2025324
- „Epoca de aur a Americii abia a început. Va fi ceva nemaivăzut până acum”
Discursul președintelui Trump în cadrul adresării comune către Congres, 4 martie 2025, Capitoliul SUA, Washington, D.C.....337
- „Nu numai că ONU nu rezolvă problemele pe care ar trebui să le rezolve, dar, de multe ori, creează noi probleme pe care noi trebuie să le rezolvă”
Discurs la Adunarea Generală a Națiunilor Unite – Sesiunea a 80-a, 23 septembrie 2025380

Notă asupra ediției

Prezenta ediție a discursurilor președintelui american Donald J. Trump este prima în limba română. Am selectat cele mai relevante discursuri începând cu anul 2016, anul debutului campaniei sale electorale, până în 2025. Evident, intervențiile președintelui american sunt mult mai numeroase, dar multe dintre ele sunt profund ancorate în probleme specifice societății americane. Prin urmare, am ales – dincolo de discursurile obligatorii, din punct de vedere formal (discursuri inaugurale, discursul de încheiere de mandat etc.) – acele texte care pot fi considerate utile și relevante pentru publicul românesc.

Discursurile sunt preluate din surse oficiale. S-au păstrat particularitățile de stil ale autorului, intervențiile editoriale fiind limitate la corecturi minore de punctuație. Notele și comentariile aparțin editorului. Am încercat să evităm excesul de note de subsol, dar, ținând seama că volumul se adresează publicului larg, am considerat necesar să adăugăm numeroase completări explicative, având în vedere că, indiferent de locul din care vorbește, Donald Trump se adresează în primul rând publicului de acasă. Multe chestiuni familiare pentru acesta nu sunt, neapărat, și pentru cititorul român.

Fiecare discurs este precedat de o scurtă *prezentare introductivă*, menită să ofere, dincolo de cronologia și geografia sa, temele majore și contextul intern și internațional în care acesta a fost rostit. Discursurile nu au titlu propriu-zis; pentru o mai bună orientare și lizibilitate, am selectat din fiecare text o *formulă semnificativă*, care să reflecte ideea centrală și să servească drept titlu orientativ.

Studiul introductiv al volumului este dedicat mai puțin analizei detaliate a discursurilor, cât semnificației apariției lui Donald Trump în contextul politic și geopolitic global. Mai degrabă, o *sociologie* a fenomenului Trump.

O ediție viitoare va putea fi îmbunătățită din toate punctele de vedere, inclusiv completată cu discursurile ce vor urma.

Povestea lui Donald Trump nu se încheie, în niciun caz, aici.

(D. D.)

1. „Revoluția conservatoare” se petrece astăzi

Termenul oximoronic „Revoluție Conservatoare” a fost popularizat de Armin Mohler în lucrarea sa fundamentală *Die Konservative Revolution in Deutschland 1918–1932*¹. Indiscutabil, una dintre cele mai influente cercetări despre dreapta europeană. Sintagma este aparent paradoxală: combină ideea de *revoluție*, asociată schimbării radicale, cu cea de *conservatorism*, asociată tradiției și continuității. Un amestec de *Gemeinschat* (comunitate) și *Gesellschaft* (societate), concepte atât de dragi gândirii germane, și făcute celebre în 1887 de cartea sociologului german Ferdinand Tönnies – *Gemeinschaft und Gesellschaft. Grundbegriffe der reinen Soziologie* („Comunitate și societate. Conceptele fundamentale ale sociologiei pure”).

Contextul apariției acestei frământări era evident: Germania este înfrântă, dar toată această nefericire națională se consumă într-o lume care, din punct de vedere spiritual, ideologic, nici ea nu arăta mai bine. Primul Război Mondial a fost un șoc cultural și existențial pentru toată lumea. Întrebarea tulburătoare pentru toți era: cum se poate ca o lume atât de strălucitoare, atât de optimistă, atât de prosperă, lumea occidentală la începutul secolului al XX-lea, să cadă atât de brusc, atât de jos, atât de repede? (vezi Dungaciu, Neamțu 2025, pentru această discuție)².

1. Prima ediție a cărții apare în 1949 (teză de doctorat susținută la Universitatea din Basel, sub îndrumarea lui Karl Jaspers).
2. Lumea începutului de secol al XX-lea era ultra-optimistă – și avea de ce! Valoarea comerțului mondial s-a extins de zece ori între 1850 și 1913, iar chiar și imperiile mult timp izolate, precum Japonia Tokugawa și China Qing, au fost forțate să intre în competiție. Tehnologiile de astăzi, oricât de remarcabile ar fi, nu au schimbat viața așa cum a făcut-o *Revoluția Industrială*. Un apartament american din anii 1940, cu frigider, aragaz pe gaz, lumini electrice și telefon, ar părea familiar și astăzi. Prin contrast, o locuință din anii 1870, cu toaletă în curte, fântână și sobă cu lemne folosită pentru gătit și încălzire, ar părea preistorică. Saltul de la 1870 la 1940 a fost transformator; pașii făcuți de atunci încoace, mult mai puțin.

Această perioadă haotică din Germania, între Armistițiul și cel de-al Treilea Reich, a fost martora apariției unui *nou tip de gândire de dreapta*, marcată de sentimentul urgenței și al schimbării: a fost tradiționalistă, dar orientată spre un nou început; asumat *naționalistă* (*völkisch*), dar cu o viziune civilizațională amplă; născută din disperarea înfrângerii și a umilinței, dar care imagina o nouă epocă triumfătoare. Cum bine s-a spus, revoluționarii conservatori urmăreau o „răsturnare a unei răsturnări”. În realitate, acest paradox exprimă spiritul esențial al curentului: *dorința de a regenera națiunea germană, apoi Lumea, printr-o transformare radicală, dar întemeiată pe valori tradiționale, organice și spirituale*.

În pofida ispitei simplificării, această mișcare nu se identifică cu fascismul sau hitlerismul; dimpotrivă. A fost, cel puțin în interpretarea celui mai relevant narator al ei, Armin Mohler (Mohler 2018), opusul a ceea ce a voit și preamărit Hitler.

Armin Mohler era elvețian de origine, asistentul filosofului Ernst Jünger, deși foarte atașat de cultura germană a vremii, dar a dorit, prin această carte care impune o sintagmă să *reabiliteze și să clarifice intelectual* un curent de gândire german adesea simplificat. Că i-a reușit pe de-a întregul nu este miza acestei introduceri – încercăm aici să conturăm un curent de gândire care poate să fie util în înțelegerea fenomenelor pe care le trăim astăzi.

Mohler urmărește dezvoltarea acestui ideal german pe care îl va numi „*revoluție conservatoare*” de la Friedrich Nietzsche, Richard Wagner, Oswald Spengler, Thomas Mann, Arthur Moeller van den Bruck, Ernst Jünger, Carl Schmitt și alții. Revoluționarii conservatori, spune el, au gândit constant împotriva curentului dominant. Ei s-au opus atât bolșevismului, cât și capitalismului anglo-american, precum și lui Hitler și regimului național-socialist în formare. Încă odată: scopul principal al lui Mohler a fost să distingă „*revoluția conservatoare*” de nazism și să o redefinească drept o mișcare spirituală și intelectuală autonomă, care a căutat o alternativă la liberalism și la

materialismul modernității. Mohler încerca să sugereze că între 1918 și 1932, a existat în Germania o „a treia cale”, diferită atât de liberalismul democratic occidental, cât și de socialismul marxist. Această „a treia cale” îmbina *valori conservatoare* (ordine, tradiție, identitate) cu o *energie revoluționară* de regenerare a societății. De aici și oximoronul: „revoluție conservatoare”.

De ce ne interesează pe noi această discuție? Pentru că, păstrând proporțiile și contextualizând pasta ideologică interbelică, suntem astăzi într-un context care pare similar: o criză ideologică, generată de *prea multă modernitate*, cel puțin la nivel *existențial*, de aruncare în aer a tuturor valorilor consacrate (inclusiv identitățile cele mai *tari*), dezrădăcinare sau, păstrând proporțiile, *existența unei incongruențe între viteza de mișcare a lumii și capacitatea indivizilor de a-și păstra modul lor de viață*.

Asta a fost, de fapt, și analiza lui Armin Mohler, cel care, în clasică lui carte, descrie, în cele cinci mari părți, o direcție sau un tip de gândire din cadrul Revoluției Conservatoare. Și care definește termenul de „revoluție conservatoare” (*Konservative Revolution*) și justifică paradoxul său: o mișcare care vrea „*schimbarea în numele permanenței*”. Să remarcăm distincția epistemologică pe care o face elvețianul: „*reacționar*” înseamnă cineva care vrea să revină la trecut, pe când „*conservator revoluționar*” înseamnă cineva care vrea să recreeze o ordine nouă, dar organică, legată de trecut, bazată pe trecut, pe moduri de viață *acreditate*, verificate, nu pe experimentalisme revoluționare. „Revoluția conservatoare” nu este anti-modernă; este *un alt tip de modernitate* (Mohler 2018).

Cadrul istoric al cărții este, cum spuneam, republica de la Weimar (1919–1933), care a funcționat ca teren de criză și ferment ideologic. Mohler o numește un „laborator al modernității”, în care elitele germane au căutat un sens *spiritual* într-o lume „dezvrăjită” din toate punctele de vedere. Nu ne interesează aici, punctual, care sunt principalele curente ale Revoluției Conservatoare identificate (familii ideologice), dar poate nu strică să le reamintim: *naționaliștii* (patrioți și

anticomuniști, dar și critici ai democrației), *gruparea populistă* (mituri rasiale, germanitate, legătură mistică cu pământul patriei), *tinerii conservatori* (intelectuali, naționaliști culturali, aristocrați ai spiritului), *revoluționarii naționali* (oameni ai frontului, veterani ai Primului Război Mondial, oameni de acțiune), *noua dreaptă* (cei care sintetizează și reinserează tradiția în forme moderne)³. Să reamintim, pentru o fotografie obiectivă, că, spre deosebire de lumea de azi, temele majore ale „revoluției conservatoare” de acum un veac erau: respingerea egalitarismului; critica raționalismului iluminist; nevoia unei ordini „organice”; viziunea ciclică asupra istoriei și, nu în ultimul rând, ideea de „*stat total*” (dar nu totalitar în sens fascist). În „apărarea” ei, trebuie să spunem că Revoluția Conservatoare era, pentru Mohler, pe de o parte, o disociere de nazism⁴, dar și o „*tentativă de regenerare a Europei*”, nu o simplă mișcare germană. Era un răspuns la o lume rămasă fără repere, exprima, genuin, „*nevoia de mit, de comunitate și de autoritate*” într-o lume atomizată (Ibid.).

Dincolo de criticile ideologice, multe absolut justificate, lucrarea rămâne o *piatră de hotar în istoria ideilor politice europene*, un model de analiză tipologică și o sursă de reflecție asupra tensiunii permanente dintre *conservatorism și modernitate*. Ultimul aspect este cel care ne interesează pe noi. Din acest punct de vedere, credem că nu e lipsit de interes, nici de relevanță epistemică, așezarea acestei cărți/discuții, la începutul unei schițe despre premisele și mizele apariției lui Donald Trump. Chiar dacă pare forțată, comparația a ceea ce se întâmplă astăzi în America și chiar Europa cu „revoluția conservatoare” este

-
3. Prin această lucrare, Mohler devine părintele spiritual al *Noii Drepte europene* (Nouvelle Droite), influențând autori ca Alain de Benoist și Karlheinz Weißmann.
 4. El argumentează că nazismul a fost o „*vulgată ideologică*”, care a deturnat și pervertit idealurile conservatoare. Revoluționarii conservatori, în opinia sa, au fost intelectuali care au căutat un nou model de ordine, nu o doctrină de masă. Această ambiguitate rămâne una majoră în posteritatea lui Armin Mohler, o serie de autori contemporani respingând ceea ce au numit o formă de „exonerare” a fascismului.

ilustrativă și menită, pe de-o parte, să stârnească întrebări și, pe de alta parte, să contureze cadrul unei discuții oneste despre lumea de azi.

Să trecem acum la pasul al doilea.

2. Așteptându-l pe Trump. America și întrebarea esențială: *cine suntem noi?*

Puține întrebări par, la prima vedere, mai banale decât acea care dă titlul cărții lui Samuel P. Huntington, *Who Are We? The Challenges to America's National Identity* (2004). Și totuși, pentru autorul *Clash of Civilizations*, ea este una dintre cele mai grele, mai decisive și mai tulburătoare întrebări pe care le poate pune inclusiv o națiune ajunsă la apogeul puterii sale. În spatele ei se ascunde nu doar o neliniște morală, ci o chestiune de supraviețuire politică: *o țară nu-și poate formula interesele până nu știe cine este*. Mai mult: *dacă nu știi cine ești, nu poți avea o politică externă*.

Huntington scrie într-un moment de ambiguitate și tensiune istorică (Huntington 2004). Războiul Rece se încheiase, America era unica superputere, dar atentatele din 11 septembrie 2001 zdruncinaseră iluzia unei securități globale. În acest context, cartea lui devine o meditație amplă despre sensul Americii și despre fisurile care se adâncesc în fundamentul identității sale: globalizarea, multiculturalismul, imigrația neasimilabilă, ruptura dintre elite și popor, pierderea încrederii în miturile fondatoare.

Huntington nu vorbește doar ca un moralist, ci ca un strateg. Își începe analiza cu o frază semnificativă: *„This book is shaped by my own identity as a patriot and a scholar”* – „Această carte este modelată de propria mea identitate: cea a unui patriot și a unui savant.” De fapt, întreaga sa argumentație este dublă: rațională și afectivă, teoretică și confesivă. În spatele tonului de profesor de Harvard se simte neliniștea unui american care își vede patria alunecând spre o

amorfă cultură globală, în care „americanismul” însuși riscă să devină o simplă etichetă administrativă.

Pentru Huntington, America trăiește o criză identitară profundă (Dungaciu 2016). Nu este singura țară care o traversează, dar la ea fenomenul este mai vizibil, pentru că întreaga sa construcție istorică s-a bazat, aparent, pe ideea calină de *unitate culturală în diversitate*. Modernizarea, urbanizarea, globalizarea și noile ideologii ale diversității au subminat acest echilibru. El distinge trei tipuri de provocări: *identități „alt-naționale”* (care se raportează la alte state – de pildă, hispanice sau asiatic), *identități subnaționale* (regionale, etnice, religioase) și *identități transnaționale* (ale elitelor globalizate). Toate fragmentează țesutul simbolic al Americii și pun sub semnul întrebării ceea ce până de curând părea un dat: ideea că „a fi american” este mai mult decât a locui în Statele Unite.

Criza este cu atât mai gravă, spune Huntington, cu cât lovește simultan în două direcții: pe de o parte, se erodează *sentimentul apartenenței colective*; pe de altă parte, se diluează *crezul care dă sens acestei apartenențe*. Dacă identitatea americană a fost, vreme de două secole, un echilibru între elemente etnice, culturale, religioase și ideologice, după 1960 primele trei sunt abandonate, iar în centrul definiției rămâne doar ideologia: „crezul american”.

Problema este că, odată izolat de rădăcinile sale culturale, acest „crez” riscă să devină o formulă goală. Iar Huntington rezumă perfect această tensiune: „*Ideologia singură nu creează patrii.*”

.....
Din ce a fost făcută America? Rădăcinile identității.
.....

Pentru a înțelege prezentul, Huntington propune o incursiune istorică. El arată că, de-a lungul secolelor, identitatea americană s-a sprijinit pe patru piloni: *etnicitatea, rasa, cultura și ideologia*. În combinații diferite, aceștia au dat substanță noțiunii de „americanitate”.

Tabelul său evolutiv este edificator: în primele secole (1607-1775), identitatea era aproape exclusiv culturală și etnică, în vreme ce dimensiunea ideologică lipsea. Abia odată cu independența (1775-1940) se adaugă și o conștiință politică, iar după 1965 identitatea devine tot mai ideologică și mai puțin culturală. Cu alte cuvinte, America trece de la o identitate „vie”, născută din practici, obiceiuri și credințe comune, la una „conceptuală”, definită de principii generale. Dar, întreabă Huntington, poate supraviețui o națiune doar prin principii? Poți construi o apartenență durabilă pe baza unei ideologii universale, fără un cadru cultural precis? Răspunsul său este sceptic. Ideologiile pot mobiliza, dar nu pot suda. O identitate fără rădăcini riscă să se dizolve în retorică.

Una dintre intuițiile cele mai subtile ale lui Huntington este *distincția dintre coloniști și imigranți*. Primii – puritani anglo-protestanți – nu au venit într-o societate deja formată, ci au creat una nouă, întemeiată pe valorile și tradițiile lor. Imigranții, în schimb, se integrează într-o societate existentă. Ei nu creează o cultură, ci se adaptează la una. Această diferență, aparent terminologică, este în realitate fundamentală. Coloniștii nu au fost „străini” care s-au stabilit undeva; ei au fost *fondatorii*, arhitecții unui model cultural și politic. În jurul acestui nucleu anglo-protestant s-au integrat, de-a lungul secolelor, valurile succesive de imigranți. Tocmai această capacitate de asimilare a fost marea forță a Americii. Dar, avertizează Huntington, procesul de asimilare se destramă atunci când centrul cultural însuși este relativizat. Dacă nu mai știm ce înseamnă a fi american, în ce anume să-i „asimilăm” pe noii veniți?

.....
Cultura anglo-protestantă: rădăcina morală a Americii.
.....

Huntington insistă că nu putem înțelege istoria americană fără a recunoaște rolul fondator al *culturii anglo-protestante*. Ea combină

religia creștină, etica muncii, moralismul puritan, limba engleză, dreptul britanic, tradiția limitării puterilor și moștenirea culturală europeană. De fapt, afirmă el, această cultură a fost matricea „crezului american”. Fără protestantism, nu ar fi existat individualismul american, respectul pentru proprietate, libertatea religioasă, ideea de vocație sau democrația reprezentativă. „Crezul american” este, spune Huntington, „protestantism fără Dumnezeu”: o religie civilă care a secularizat valorile creștine și le-a transformat în norme politice.

Aici se află cheia întregii sale argumentații. *A rupe crezul de cultura care l-a generat înseamnă a-l goli de sens.* În locul unei identități vii, America riscă să obțină o abstracțiune.

Pentru Huntington, religia nu este un detaliu privat, ci o coloană vertebrală a civilizației americane – teză pe care avea să o lanseze în interbelicul românesc, marele Nicolae Iorga, omul cu intuiții și dezvoltări remarcabile. „America este copilul Reformei”, scrie Huntington, și această moștenire a modelat felul de a gândi, de a acționa și de a judeca al americanilor. Ideile de „popor ales”, „pământ făgăduit” sau „misiune” sunt adânc înrădăcinate în psihologia națională.

Sociologii americani au numit această particularitate *civil religion* – religie civilă. Ea se manifestă prin ritualuri, simboluri și ceremonii publice care dau coeziune națiunii: jurământul față de drapel, rugăciunile prezidențiale, invocarea lui Dumnezeu în documentele de stat, solemnitatea sărbătorilor naționale. Religia devine un liant între sfera civică și cea spirituală. Această dimensiune explică și de ce *politica americană este adesea moralizată*: confruntările nu sunt doar între programe, între „adevăr” și „eroare”, ci între Bine și Rău. În acest sens, notează Huntington, religia și naționalismul se hrănesc reciproc.

.....
Multiculturalismul și destrămarea asimilării.
.....

În a doua jumătate a secolului al XX-lea, două ideologii au schimbat radical peisajul american: *multiculturalismul și corectitudinea politică*. Ele au fost, spune Huntington, forme de deconstrucție a identității colective. Până atunci, se credea că America este un *melting pot* – o topire a diversităților într-o identitate comună. De la un punct încolo, metafora s-a schimbat: America a fost redefinită ca *salată* multiculturală, în care fiecare ingredient își păstrează gustul propriu. Miza ambelor abordări, dincolo de falsul lor, este însă alta: pulverizarea *majorității*. A *culturii coloniștilor, a viziunii fondatorilor*. Huntington observă că această schimbare, aparent benignă, are efecte structurale: statul, universitățile, corporațiile devin pro-minoritate, iar „americanizarea” este privită ca o formă de opresiune culturală. Odată cu aceasta, se schimbă și raportul față de limbă – elementul unificator tradițional. Disputa despre statutul limbii engleze capătă semnificație simbolică: este, de fapt, o dispută despre însăși coeziunea națională.

Una dintre cele mai îndrăznețe previziuni ale lui Huntington este că *imigrația masivă din Mexic* ar putea crea, în timp, un „Quebec american”. Argumentul său nu este rasial, ci *cultural*: pentru prima dată în istoria Americii, valorile de imigranți provin dintr-o cultură contiguă, cu o limbă, o religie și o memorie istorică distincte – și, mai grav, în număr suficient de mare pentru a forma o comunitate autosuficientă. Dacă în trecut imigranții veneau din Europa, erau dispersați și dornici de asimilare, noii veniți trăiesc adesea în enclave, menținând o identitate paralelă. Rezultatul? Slăbirea presiunii de a deveni „american”.

Într-un pasaj memorabil, Huntington scrie: „*Nu există un vis american în general. Există un singur vis american, creat de societatea anglo-protestantă. Mexicanii americani vor împărtăși acel vis și acea societate numai dacă vor visa în limba engleză.*” Această frază concentrează întreaga sa pledoarie: *limba nu este un instrument, ci o identitate*.

.....
Elita globală și poporul patriotic.
.....

Poate cea mai „profetică” secțiune a cărții, din perspectiva interesului nostru, este analiza *discrepanței dintre elite și public*. În timp ce elitele americane – financiare, universitare, politice – se deznaționalizează, adoptând o viziune cosmopolită, publicul larg rămâne atașat de simbolurile, tradițiile și miturile naționale. Elitele cred în economia globală, în instituțiile supranaționale, în multiculturalism; publicul crede în suveranitate, religie și comunitate. De aici, o ruptură tot mai adâncă: „democrația nereprezentativă”, în care guvernul nu mai reflectă sensibilitățile majorității.

Această falie, scrie Huntington, poate genera alienare, neîncredere și, în final, apariția unor mișcări alternative. Publicul, frustrat, va căuta lideri care să-l reprezinte împotriva establishmentului. Iată, fără ca autorul s-o știe, *descrierea exactă a fenomenului Trump*.

America secolului al XXI-lea: trei opțiuni de destin.

În finalul cărții, Huntington propune un scenariu tripartit:

1. *America cosmopolitană* – o națiune multiculturală, multirasială, cu identitate globală.
2. *America imperială* – o putere mondială care își impune modelul asupra lumii.
3. *America națională* – o Americă reîntemeiată pe religie, tradiție, cultură anglo-protestantă.

Primele două, spune el, sunt opțiunile elitelor. Cea de-a treia este opțiunea poporului. Și adaugă, cu o simplitate emoționantă: „*This is the America I know and love.*” Această frază, care încheie simbolic întreaga analiză, are valoare de testament intelectual. Huntington nu cere o întoarcere la trecut, ci o reancorare a viitorului într-o memorie comună. El avertizează: *dacă America nu își redescoperă centrul cultural, își va pierde nu doar identitatea, ci și rolul în lume.*